

Tallinn, 7.6.67
Gagarini 9-8

PEDAGOGIKA
ARHIIVIMUSEUM
FOND K 45022-2

Väga austatud hra H. Rajamaa!

Südamlik tänu kirja eest 4. maist s.a., millele alles nüüd saan vastata. Mul polnud käepärast andmeid J. Käisi kohta, kuigi nad oleksid pidanud olema. Nüüd õnnestus need hankida ja teen nad kohe Teile teatavaks. Selgus, et J. Käis jäi ka pärast 1946. aastast, mil täitus 60 a. tema sünnist, edasi Hariduseministeeriumi teenistusse, missuguse ametinimetusega, ei õnnestunud kindlaks teha, töötades õpikute alal ja olles ajakirja "Nõukogude kool" toimetuse kolleegiumi liige. Mais 1960 lahkus ta ministeeriumi töölt ja siirdus Põlva oma venna tallu, kus surigi 29. VI 1950 vist südamerabandusse või arteri lõhkemise tagajärjel, sest ta kannatas ju pikemat aega tugeva skleroosi all. Maetud on ta Põlva kalmistule. Tema abikaasa surmaaega ja -kohta ei õnnestunud veel kindlaks teha. Selgus ainult nii palju, et juba 1947. a. J. Käis kõnelnuvat abikaasa surmast, mainimata üksikasju.

Mis puutub J. Käisi teoste puhul korraldatud arutelu, siis Teil on nähtavasti ainult osa sel puhul avaldatud artiklitest. "Rahva Hääles" võeti mitu korda selles asjas sõna, "Nõukogude Õpetaja" refereeris 1. nov. 1946, nr. 44, õige üksikasjalikult arutelul käsitletud küsimusi. Paar aastat tagasi viibis siin Upsala Ülikooli dots. P. Koort, kes tundis tollal elavat huvi J. Käisi pedagoogiliste vaadete vastu ja kogus materjali tema kohta. Tal oli kavatsus selle kohta kirjutada, aga kas see kavatsus teostus, pole teada.

A. Aret viibis sõja ajal tagalas ja pärast sõja lõppu töötas Hariduseministeeriumis, kuid lahkus siit pärast J. Käisi tööde arutelu, et asuda Frunse Ülikoolis pedagoogika õppejõu (dotsendi?) kohale, kus töötab praegugi. Ta kaitses doktoriväitekirja enesekasvatuse alal. Kutse, tulla Tallinna Pedagoogilise Instituudi õppejõuks (professoriks?), lükkas ta tagasi.

Kirja lõpetamise ajal saabus Willke teos, tõsine ja põhjalik uurimus. Mulle on temast väga palju abi, kuigi mõndagi asja tuleb käsitleda teisiti. Siiras aitäh sõbraliku abi eest! Võla kustutuks osaliseltki läkitan teele ühe pakikese, millele jõudsin head saabumist.

Sõbraliku tervitusega minult ja Usalt

J. Käis